

Metsanduse arengukava 2030 esmaste arengustsenaariumite (KARU, ILVES, REBANE, HUNT) analüüs

Arengustsenaarium REBANE:

- *Metsi majandatakse aktiivselt, et tagada metsaomanike sissetulek ja puidutööstuse toorme vajadus. Seejuures kasutatakse majandamisvõtteid, mis arvestavad avaliku keskkonna esteetilis-emotsionaalse väärtuse säilitamisega ning kultuuriväärtuste esiletoomisega, mis on osa puhkemajanduse, sh loodusturismiga seotud majandustegevuse väärtuspakkumisest (lk 6)*
Milliseid majandamisvõtteid on silmas peetud ja kuidas erineks olukord tänasest? Kui soovitakse kasutada majandamisvõtteid, "mis arvestavad avaliku keskkonna esteetilis-emotsionaalse väärtuse säilitamisega ning kultuuriväärtuste esiletoomisega", siis tähendab see ühtlasi ka kohaliku kogukonna kaasamist raiete planeerimisse. Meie kodanikuühenduse kogemus näitab valdavalt, et kohalikud kogukonnad soovivad lageraietele alternatiivide otsimist (ka raiemahtude langemise hinnaga) kas kogukondliku püsimeetsanduse või looduskaitseliste meetmete läbi (sõltuvalt metsa iseloomust ja kogukonna soovist/vajadustest lähtudes).
Teeme ettepaneku eemaldada käesolevast lõigust esimene lause: ~~Metsi majandatakse aktiivselt, et tagada metsaomanike sissetulek ja puidutööstuse toorme vajadus~~
- *Metsamajandamisel on oluline kohaliku eluviisi tarbeks sobiva keskkonna säilitamine ja edendamine, mistõttu kohalikel kogukondadel on metsaraiete planeerimises suur roll (lk 6)*
TÄPSUSTUSSOOV: kas ja millisel määral ning millistel tingimustel saab võimalikuks kohalike enamasti esinev soov metsa majandamisest välja jätta – looduslikule arengule –, mis ühtib ka ökoloogiliste eesmärkide edendamisega?
- *Metsa majanduslik lisaväärtus on loodusturism, mille rakendamiseks saab lepete kaudu kasu ka maaomanik (lk 6)*
KOMMENTAARIKS: loodusturismi arendamiseks oleks vaja riiklikku tuge sihtturundusele ning vaid püsimeetsanduse võtetega majandatud metsa võrdlemise suurtel aladel. Järelikult oleks vaja designeerida alasid loodusturismi aladeks, mille omanikele siis eeldatavasti hüvitatakse vähemintensiivne majandamine mingisugusel moel. Kuna loodusturist ei jäta oma raha mitte ainult turismiettevõtjale, siis oleks otstarbekas, et lepingut ei sõlmita mitte metsaomaniku ja turismiettevõtja, vaid omaniku ja riigi vahel. Parim võimalus loodusturismi arendamiseks on Eestil küll juba mööda lastud, kuid see ei tähenda, et loodusturismisektorit ei peaks edasi arendama ning selle arengupotentsiaale taastama.
- *Arengukava perioodi keskmine aastane uuendusraie maht on 11,8 milj tihumeetrit/aastas, kuid raiemahust olulisem on lankide maastikuline paiknemine ja kuju esteetilisest vaatenurgast (lk 14)*
VASTUOLU: arengukava keskmine aastane uuendusraie maht on liiga kõrge, samuti ei ole koguraiemahu puhul keskmist ega ülempiiri välja toodud¹ (meie hinnangul raiutakse näiteks riigimaadel umbes veerand puidust sanitaarraiega). Ka on ebaselge, mis meetmetega selle keskmise hoidmist tagatakse. Sellist raiemahtu ei saa arengukava poolt seatud eesmärkidega

¹ Kommentaar kehtib kõigile neljale stsenaariumile.

(milleks on eelkõige meie metsapoliitika jätkusuutlikkus ja kõigi metsa väärtuste ühtlane hoidmine) kuidagi ühildada.

- *Metsa ökoloogilised arengud keskenduvad metsade avalike väärtuste tõstmisele vastavalt eeskätt kohalike kogukondade huvidele (lk 14)*

Kuigi metsa rekreatiivfunktsioon ja ökoloogiline funktsioon ühilduvad omavahel paremini kui nad ühenduksid intensiivmajandusliku funktsiooniga ja kuigi asulalähedaste metsade parem kaitse leevendaks sotsiaalset survet metsasektorile, siis ei ole selline lähenemine konkreetselt looduskaitse strateegiana küllaldane.

Teeme ettepaneku parandada käesolevat lauset metsanduse arengukavale seatud nõudmiste huvides järgnevalt: metsa ökoloogilised arengud vastavad rohevõrgustiku ning (metsa)liikide hea seisundi tagamise eesmärkidele

- *Süsinikuvaru säilimist ja suurendamist metsades ja puidus toetab kiire uuendamine ja istandike rajamine (lk 15)*

Kuidas “kiire uuendamine ja istandike rajamine” süsinikuvaru säilimist toetab?

Säilimine tähendab siiski konkreetse süsinikuvaru hoidmist, aga mitte selle kasutusse võtmist ja ära rakendamist, potentsiaaliga varu tulevikus tagasi saada. Kiire uuendamine ei saa kuidagi toetada säilimist – kui midagi, siis saab see toetada kiiremat süsinikuvaru taastamist, ehkki sedagi ei saa keegi saja protsendilise kindlusega garanteerida.

Istutamine ei saa kuidagi siduda metsa ja süsinikuvaruga, kuna istandike näol on tegemist juba põllumajandusliku maakasutuse, aga mitte metsandusliku maakasutusega.

Eeltoodust johtuvalt teeme ettepaneku käesoleva lause eemaldada: süsinikuvaru säilimist ja suurendamist metsades ja puidus toetab kiire uuendamine ja istandike rajamine

- *Majandusmetsades rakendatakse avaliku huvi surve all loodust toetavaid ajutisi piiranguid nagu näiteks raierahu ja valitud elupaikades ka turismirahu lindude ja ulukite pesitsuse ajal. [...]*
Majandusmetsades rakendatakse avaliku huvi surve all loodust toetavaid ajutisi piiranguid nagu näiteks raierahu ja valitud elupaikades ka turismirahu lindude ja ulukite pesitsuse ajal (lk 15)
Kõnealune lõik jätab mulje, nagu kohalikud peaksid igas piirkonnas spetsiifiliselt vaeva nägema, et raierahu peetaks. Tegelikult täietakse raierahu meetmega Looduskaitse seaduse ja Linnudirektiivi (nii eetilisi kui looduskaitse) eesmärgi.
Eeltoodust johtuvalt teeme ettepaneku teha üldine raierahu kohustuslikuks kõigile neljale stsenaariumile, vastasel juhul ei tagata uue arengukavaga meie metsanduse vastavust kehtivatele seadustele ja EU direktiividele.

- *Olulisel kohal on maaparanduse arengu suunamine, mis võimaldab liigniiskeid alasid kasutusele võtta ning soodustada neis piirkondades taimede kasvu ja avalikku kasutust (lk 15)*
TÄPSUSTUSSOOV: enne maaparanduse arengu suunama hakkamist oleks meil vaja projektsiooni sellest, millised meie kliimatingimused järgmise kümne aasta jooksul umbes olema hakkavad. Eestis kui hõredalt asustatud riigis ei ole ka otsest vajadust loodust ümber kujundama hakata, et inimestel kusagil käia oleks. Kui uued kuivendatavad alad ei ole veel kuivendatavate märjad metsad ega sookooslused, tuleks täpsustada, mis aladega on õieti tegemist
- *Kohalikku puitmaterjali kasutatakse ka energeetikas, mis toimib isetasuva süsteemina ehk energiapuidu kasutamist või kasvatamist riiklikult ei toetata. Energiapuitu kasvatatakse maadel, millel ei ole keskkonnamõju arvestades paremat kasutust ning energia tootmiseks kasutatakse vaid sellist puitu, millel ei ole alternatiivseid kasutusvõimalusi (nt tööstusjäätgid). Puidukasutus energeetikas on astmeline, võimalikult lokaalne ja kõrge kasuteguriga (lk 16)*

KOMMENTAARIKS: siin on nii mõnigi suurepärase mõte, ehkki keskkonnamõju arvestades on maatüki loodusele jätmise energiaistandikust alati kasulikum.

- *Puidukasutus energeetikas on astmeline, võimalikult lokaalne ja kõrge kasuteguriga. Puidupõhiste kütuste hulk on kasvanud ja need on asendamas fossiilseid kütuseid (lk 16) – Kuidas saab puidupõhiste kütuste hulk kasvada ja asendada fossiilseid kütuseid, kui samal ajal üritatakse puidukasutust energeetikas rakendada kõrgete säästlikkuse kriteeriumite alusel (tööstusjäägid, lokaalsus jne) varutud puitu? Sellist puitu pole ju seatud eesmärgi täitmiseks piisavalt. Kui me puidupõhiseid kütuseid ei subsideeri ning kui säästlikkuse kriteeriumid on tänasest rangemad, siis me ei kasuta tänasest mitte rohkem, vaid vähem puidupõhiseid kütuseid. Samuti ei pea puiduliste kütuste laialdasem kasutamine olema eesmärk omaette ning fossiilkütuseid nendega täiel määral asendada ei ole energiapuidu äärmiselt suure pindalavajaduse ning suure süsinikuemissiooni tõttu, mille tagasihaardeaeg on pikk, soovitav. Teeme ettepaneku viimase lause eemaldamiseks: puidupõhiste kütuste hulk on kasvanud ja need on asendamas fossiilseid kütuseid*
- *Head teed metsade vahel võimaldavad metsa tõhusalt majandada ning tagavad nii kohalike elanike läbipääsu kui laiemalt väärtustatud avaliku kasutuse ehk juurdepääsu metsas käimiseks (nt loodusturism, marjade, seente ja ravimtaimede korjamine enda tarbeks jms kasutus) (lk 16) VASTUOLU: on kaks ise asja, kas teed kasutatakse metsa majandamiseks või inimeste liikumise hõlbustamiseks – hetkel rajab RMK metsateid eelkõige sooviga nende ääres olevaid metsi intensiivselt majandada, see omakorda teeb need metsad inimestele “kasutuskõlbmatuks”. Teeme ettepaneku täpsustava lauseosa lisamiseks: Head teed metsade vahel võimaldavad metsa tõhusalt majandada ning tagavad nii kohalike elanike läbipääsu kui laiemalt väärtustatud avaliku kasutuse ehk juurdepääsu metsas käimiseks (nt loodusturism, marjade, seente ja ravimtaimede korjamine enda tarbeks jms kasutus), aga samal ajal on vaja silmas pidada, et rekreatiivses kasutuses olevate metsade äärde rajatud teid ei hakataks kasutama metsamajanduslike eesmärkidel, kui selle tagajärjel metsade rekreatiivne ja ökoloogiline väärtus häviv*

Arengustsenaarium KARU:

- *Metsa puidutootmise mahud on vähenenud ja metsatööstus kasutab palju jätkusuutlikult toodetud importpuitu kõrge lisandväärtusega toodete tootmiseks (lk 6) Millisest ettepanekust või huvirühmade arutelust on kõnealune ettepanek tulnud? Oleme skeptilised meie võimekuse suhtes tuvastada jätkusuutlikult toodetud importpuitu. Kui me kasutame importpuitu, siis me kasutame seda importpuitu, mida turul saab. Enamasti on sellel FSC sertifikaat, vastasel juhul ei saaks toodangut paljudel turgudel müüa. Sertifikaat iseenesest ei taga jätkusuutlikku majandamist. Tihedam säästlikkuse kontroll läheks ilmselt veelgi kallimaks maksma ning mõjuks halvasti meie tööstuse konkurentsivõimele. Arengukava stsenaarium ei pea olema PR tekst. Mõistlikumaks alternatiiviks oleks piirata puidumassi kasutust energias, mis alandaks kohalikul tasandil puidu hinda (metsatööstusele miinuseks, puidutööstusele plussiks) ning võimaldaks ülejäänud puidusektoril enam-vähem endises mahus kohaliku toormega jätkata (toormenappuse olukord muidugi survestaks panustama perspektiivis kõrgema lisandväärtusega toodetele). Tuletame ka mitmendat korda meelde, et puidu kasutamine energeetikas ei aita edendada Pariisi kliimaleppe eesmarke ning Euroopa mainekaim teadlasühendus Akadeemiate*

Nõukogu kutsus läinud kuul järjekordselt üles tegema rahvusvahelist koostööd sellest pseudolahendusest väljumiseks²

Teeme ettepaneku kohendada kõnealune lauseosa probleemide kaardistamise ning huvirühmade aruteludel toimunuga vastavamaks: Metsa puidutootmise mahud on vähenenud ja metsatööstus kasutab palju kohalikust püsimeetsandusest pärit kvaliteetpuitu kõrge lisandväärtusega toodete tootmiseks.

- *Arengukava perioodi tulundusmetsade uuendusraiate maht on 6,6 miljonit tm/aastas, mõnevõrra suureneb sanitaarraiate maht (lk 19)*

Miks sanitaarraiate maht suureneb? Meie hinnangul on tegemist põhjendamata eeldusega, kuna just liigirikkamad ja mitmekesisema mullastikulisega mikroflooraga metsad on seenhaigustele ja ka teistele metsakahjustustele suurema vastupanuvõimega, kui intensiivselt majandatud, ühevanuselised ja üheliigilised puistud.

Seega teeme ettepaneku lause viimane poolt eemaldada: ~~mõnevõrra suureneb sanitaarraiate maht~~

- *Metsakahjustuste osakaal on suurenenud, eeskätt on oht bioloogiliste kahjurite levikuks, kuid need kahjustused on loomulik osa metsa ökosüsteemist ning metsade mitmekesisuse kasvades pikemas ajaperspektiivis on kolded väikesepinnalised (lokaalsed). Siiski vajavad looduslikud kahjustused tähelepanu majandusmetsade suurepinnaliste kahjustuste korral (lk 19)*

Kuuse-juurepeess on levinud just intensiivse metsamajanduse tõttu, sealhulgas kevad-suvised raied, rasked, puujuuri vigastavad metsamasinad jm, nii et millest selline arusaam, et metsakahjustuste osakaal on suurenenud – missugustel uuringutel see arusaam põhineb? Tuletame taas meelde sedagi, et just liigirikkamad ja mitmekesisema mullastikulisega mikroflooraga metsad on seenhaigustele ja ka teistele metsakahjustustele suurema vastupanuvõimega, kui intensiivselt majandatud, ühevanuselised ja üheliigilised puistud.

Seega teeme ettepaneku eemaldada lause esimene poolt: ~~metsakahjustuste osakaal on suurenenud~~

Arengustsenaarium ILVES:

- *Kasutatakse ühtlase raie stsenaariumit (arengukava perioodi keskmisena on uuendusraie maht 8,7 milj tihumeetrit/aastas) (lk 23)*
KOMMENTAARIKS: kui siin oleks juttu raie mahu ülempiirist üldse, mitte pelgalt uuendusraie keskmisest, siis peaksid mõned spetsialistid seda mõõndavaks. Teised jälle leiaksid, et tuleb kompenseerida ka käesoleval kümnendil aset leidnud üleraie, millele jõuab kõige lähemale vaid KARU stsenaarium.
- *Kaitstavates metsades on suuremahulised lageraied keelatud. Metsaelustiku toetamiseks populariseeritakse raierahu lindude ja loomade pesitsusperioodil, kuid kohustuslik kehtestamine ei ole vajalik, eeldades rohevõrgustiku toimimist (lk 23)*
Kuidas on raierahu pidamine või mitte pidamine seotud rohevõrgustiku toimimisega? Toimiv rohevõrgustik ei lahenda kevadsuviste raiete problemaatikat

² EASAC's Environmental Experts call for international action to restrict climate-damaging forest bioenergy schemes, 10.09.2019, EASACi koduleht <https://easac.eu/press-releases/details/easac-s-environmental-experts-call-for-international-action-to-restrict-climate-damaging-forest-bioe/>

Teeme ettepaneku selle lauseosa eemaldamiseks selguse huvides: ~~kuid kohustuslik kehtestamine ei ole vajalik, eeldades rohevõrgustiku toimimist~~

- *Elurikkuse säilimise tagamiseks, mis arvestaks kohaliku keskkonna eripäradega, on tulundusmetsade säilikuude ja surnud puidu minimaalsete raiejärgsete koguste regulatsioone muudetud paindlikumaks arvestades metsamaa järjepidevust, metsa elupaigatüüpi ja keskkonda (lk 23)*

Mida see tähendab, et regulatsioone on “paindlikumaks” muudetud, “arvestades metsamaa järjepidevust, metsa elupaigatüüpi ja keskkonda”? Kas „muudetud paindlikumaks“ tähendab „diferentseeritud vastavalt ära toodud tunnustele”? Tähendab see, et ökoloogiliselt vähemväärtuslikus puistus rakendatakse rohkem või vähem kompensatsioonimeetmeid? Milliste põhjendustega? Hetkel on probleeme just sellega, et raielankidele jäetakse vähe kvaliteetseid seemne- ja/või säilikuude, kuna enamasti jäetakse kohustusliku hulga säilikuudeks ja ka surnud puiduks just kõige halvem puit (metsamajanduslikus ehk puidutululises mõttes), aga mitte parim osa metsa ja elurikkuse seisukohalt vaadatuna.

Teeme ettepaneku parandada antud lõiku järgnevalt: elurikkuse säilimise tagamiseks, mis arvestaks kohaliku keskkonna eripäradega, on tulundusmetsade säilikuude ja surnud puidu (minimaalsete) raiejärgsete koguste regulatsioone muudetud nii raiete teostajatele kui kodanikele paremini arusaadavaks ja selgemalt järgitavateks.

Arengustsenaarium HUNT:

- *Stsenaariumi iseloomustab metsa kui ressursi(de) allikana Eesti majandusliku konkurentsivõimelisuse kujunemisel (lk 6) [...] Arengukava perioodi keskmine aastane uuendusraie maht on 17,7 milj tihumeetrit/aastas (lk 26)*
VASTUOLU ja TÄPSUSTUSSOOV: 17,7 miljoni tihumeetrine keskmine aastane uuendusraie maht viib kohaliku metsatööstuse ning kohalikul toormel baseeruva puidutööstuse kokkutõmbumiseni lähema mõnekümne aasta jooksul, kusjuures esmajoones hakkavad kannatama väikesed ettevõtted. Selle protsessi mõjud vajavad täiendavat hindamist
- *Seega pikas perspektiivis on metsade süsinikuvaru ja metsade süsinikusidumise potentsiaal suurenenud (lk 26)*
VASTUOLU: sedavõrd pikk perspektiiv on kliimamuutuse mõjude reaalseks leevendamiseks ebapraktiliselt pikk ning seepärast meetmena ebatõsiselt võetav
- *Metsade süsiniku sidumisvõime suurendamiseks tõstetakse tulundusmetsade tootmispotentsiaali, sh kasutatakse aktiivselt hooldusraieid, kuivendamist, kõrgtootlike puukultuuride istutamist ja vajadusel ka väetamist (lk 26)*
TÄPSUSTUSSOOV: Milline seisukoht huvirühmade aruteludelt toetab metsade väetamise ettepanekut? Meie hinnangul on enamus väljendanud nii probleemide kaardistamise kui ka huvirühmade arutelude ajal alati väetamise vastaseid seisukohti
- *Uuendamiseks kasutatakse nii prima tootlikkusega puuliike kui ka vähe-invasiivseid võõrpuuliike, kui need õigustavad kliimaeesmärkide saavutamist ja tulevikus parandavad Eesti väliskaubanduslikku konkurentsivõimet (lk 26-27)*
TÄPSUSTUSSOOV: milline seisukoht huvirühmade aruteludelt toetab võõrpuuliikide kasutuselevõtmise ettepanekut? Meie hinnangul on enamus väljendanud nii probleemide kaardistamise kui ka huvirühmade arutelude ajal võõrpuuliikide kasutuselevõtmise vastaseid seisukohti

- *Looduslähedaste metsade osakaal on aktiivsesse kasutusse võetud tulundusmetsade tõttu vähenenud ja killustatus suurenenud (lk 27)*
VASTUOLU Forest Europe poolt seatud eesmärkidega ehk metsaelustiku ja –elupaikade kaitse eesmärkidega, samuti metsanduse arengukavale seatud seadusandlikele ja ühiskondlikele ootustele säästvast metsandusest
- *Elurikkuse kaitse on koondunud riiklikult kaitstavatesse metsadesse, mida toetavad erinevate kaitsefunktsioonidega metsad, rohevõrgustik ja metsaomanike vabatahtlik metsakaitse (lk 27)*
VASTUOLU: pole võimalik “toetada” elurikkuse kaitset rohevõrgustiku abil, kui eelnevalt on väidetud, et looduslähedaste metsade osakaal väheneb ja killustatus suureneb, kuna just see tähendabki pikemalt välja kirjutatuna rohevõrgustiku toimimise halvenemist
- Metsasektoris töötab järjest mitmekesisema kompetentsiga inimesi, alates tegelikest metsatöötajatest kuni materjaliteadlaste, biokeemikute ning IT spetsialistideni, et sellega tagada metsatööstuse toodangu suurem (teadusmahukam) lisandväärtus ja konkurentsivõime rahvusvahelistel turgudel (lk 28)
KOMMENTAARIKS: selle eeldus ei ole tegelikult suur raiemaht, vaid lihtsalt riigi ja ettevõtjate tahe sektorit sellisel moel arendada.

ÜHISVISIOON: üldised arengud ja suunad

- *Universaalseks ülesandeks on metsamajandamise suunamine kehtestatud kliimapolitiika eesmärkide täitmiseks, eelkõige vajadusega toetada metsade süsinikusidumist ja süsinikuvaru säilimist ning metsa ökosüsteemide kliimamuutustega kohanemist pikas perspektiivis (lk 8)*
KOMMENTAARIKS: meie ja teised arengukavas osalejad on korduvalt viidanud puidu energias kasutamise problemaatikale ning negatiivsele mõjule kliima ning elurikkuse suhtes. Arengukava protsessi läbiviijatel näib puuduvat poliitiline soov nimetatud probleemi kõnetada või selgitada, millest see lähtub. Arengukava tööversioonid, taas kord, ei pea olema propagandatekst. Kui meil on mingi eesmärk, siis me peaksime üritama seda saavutada, ja kui meil ei ole seda eesmärki, siis ei pea seda kirja panema. Kliimaküsimuses tuleb lähtuda teadusest ning peab olema võimalik tuvastada parim hetketeadmine. Võrreldes USA Põhja-Carolina osariigi puhta energia programmiga: *“Biomass combustion releases carbon into the atmosphere at a faster pace than if the forests were left intact to absorb and sequester carbon dioxide emitted from anthropogenic sources. Biomass energy is carbon neutral if growing the biomass removes as much CO₂ as is emitted into the atmosphere from its combustion. The method for accounting this complex issue has been studied by EPA and other national experts. EPA’s Science Advisory Board remains deadlocked after years of debate on the best way to advise regulators on how to account for emissions from burning biomass. Meanwhile, in a 2018 publication, scientists concluded that the use of wood as fuel is likely to result in net CO₂ emissions and may endanger forest biodiversity. Due to this uncertainty, large scale use of NC’s natural resources to meet foreign markets’ carbon reduction goals by taking advantage of current accounting of methodology should be challenged at the national and international level³.“*

³ North Carolina Clean Energy Plan, Transitioning to a 21st Century Electricity System, Policy and Action Recommendations, October 2019

https://files.nc.gov/governor/documents/files/NC_Clean_Energy_Plan_OCT_2019_.pdf

- *Samasugune universaalne ülesanne on metsadega seotud elustiku säilimise tagamine* (lk 8)
VASTUOLU: kolm koostatud arengukava versiooni (HUNT, REBANE ja ILVES) projitseerivad raiemahte, mis lähevad selle eesmärgiga (ja kliimaeesmärgiga) vastuollu. Samuti pole isegi proovitud lähtuda printsiibist „mida intensiivsem raie, seda ulatuslikumad looduskaitseelised kompensatsioonimeetmed“, ehkki seegi ei tagaks eesmärkide täitmist.
- *Metsa saadusi, sh nii puidulisi kui mitte-puidulisi saadusi, ja teenuseid kasutatakse jätkusuutlikult* (lk 9)
VASTUOLU: kolm stsenaariumit (HUNT, REBANE ja ILVES) neljast ei võimalda selle eesmärgi täitmist; ka KARU stsenaariumis on „tagauks“ lahti jäetud sanitaarraiate pindala hüppeliseks suurendamiseks, piirates vaid uuendusraiate mahtu.
- *Metsade elurikkuse säilimiseks on loodud eesmärgipärane motivatsioonisüsteem, mis toimib tänu läbiviidud analüüsidele ja piisavale rahastusele. Metsaomanike tegevusele piirangute seadmisel on arvestatud elurikkuse säilitamise tegevusi komplekselt ning piirangud on hästi põhjendatud. Piirangute seadmisega metsaomanikule kaasneb majandusliku mõju hindamine, mille alusel arvutatakse välja rahalise kompensatsiooni summa* (lk 11)
TÄPSUSTUSSOOV: sellele programmile on vaja katteallikaid. Eesti kodanikul on olemas valmidus maksta rohkem makse täiendava looduskaitse eest, ent võib olla otstarbekas vähemalt osa programmist korraldada „saastaja maksab“ printsiibil, näiteks puidu süsinikumaksu näol.
- *Ka kaitsefunktsioonidega metsad (sh erinevate ökosüsteemiteenuste kaitse) on defineeritud ja kaitse tagatud* (lk 11)
TÄPSUSTUSSOOV: kas see tähendab kaitsemetsa kategooriate taastamist vastavalt Forest Europe kriteeriumile 5?
- *Seetõttu on metsanduse ja põllumajanduse maksupoliitikat on ühtlustatud. Näiteks on metsas ja tööstusaladel töötavatele masinatele kehtestatud kütuseaktsiisi vabastus sarnaselt põllumajandusvaldkonnale, samuti on ühtlustatud tulundusmaa kasutusotstarbega maa maamaksu* (lk 12)
TÄPSUSTUSSOOV: Vajalik täiendav seletus ja analüüs, arvestades metsamaa ja põllumaa kasutuse äärmiselt erinevate ajaliste mõõtmetega, eriti puitu puudutavas mõttes

Kokkuvõtteks:

Ühisstsenaariumite kirjelduses rõhutatakse, et **metsanduse arengu suunamisel lähtutakse maailma, Euroopa ja Eesti tasandil kehtivatest kokkulepetest ja eesmärkidest, sh Euroopa ministrite koostööprotsessi Forest Europe käigus kokku lepitud jätkusuutliku metsamajanduse (ingl sustainable forest management) definitsioonist ning põhiseisukohtadest. [...] Universaalseks ülesandeks on metsamajandamise suunamine kehtestatud kliimapoliitika eesmärkide täitmiseks, eelkõige vajadusega toetada metsade süsinikusidumist ja süsinikuvaru säilimist ning metsa ökosüsteemide kliimamuutustega kohanemist pikas perspektiivis. Samasugune universaalne ülesanne on metsadega seotud elustiku säilimise tagamine. Samuti on maastik üldiselt suure avaliku huvi all ning on kasulik majandusressurs, mille õige kaitse, korraldus ja planeerimine võivad kaasa aidata töökohtade loomisele. Metsamaastik on ka inimese elukvaliteedi ja heaolu looja ning erinevate ühiskonnagruppide sidustaja.** (lk 8)

Nendest kirjeldustest lähtudes leiame, et kaks kirjeldatud arengustsenaariumit (REBANE ja HUNT) lähevad nende aluspõhimõtetega täiesti vastuollu ega täida ka jätkusuutlike raiemahtude eesmärke,

olles seega vastuolus metsanduse arengukava protsessi alustingimustel. Seetõttu pole kõnealused stsenaariumid vähemalt esitatud kujul ka aktsepteeritavad. Kokkuvõtlikult tundub, et HUNT ei ole tõsine stsenaarium, vaid koostatud eelkõige selleks, et REBANE ja ILVES mõõdukamad paistaks.

Arengustsenaarium ILVES läheneb küll jätkusuutlike raiemahtude eesmärgile, ent ei kompenseeri vahepealse käesoleva kümnendi käigus tekkinud üleraiet. REBANE seevastu tundub jätkavat käimasolevat, meie oludes vägagi intensiivset raiepoliitikat, üritades stsenaariumi tõelist olemust aga ilusate sõnadega "lageraielankide maastikulisest paigutusest" ja muust sellisest katta.

Kõige lähedasem meie nägemusele on arengustsenaarium KARU, ent sedagi tuleks veel täpsustada, eriti, mis puudutab väiteid sanitaarraiate, metsakahjustuste ja importpuuidu kasutamise kohta. Üldiselt on tegu päris hea arengustsenaariumiga, mis ei ole iseene ja üldeesmärkidega erilises vastuolus. Stsenaariumile tooks kasu, kui temasse integreeritaks spetsiifilisemad puidu energias kasutamise piirangud.

Olulisemana toome veel esile meie ettepaneku teha üldine raierahu kohustuslikuks kõigile neljale stsenaariumile, vastasel juhul ei tagata uue arengukavaga meie metsanduse vastavust kehtivatele seadustele ja EU direktiividele. Kui jätkub senine olukord, kus riik laseb erametsaomanikel omal vastutusel looduskaitseadust rikkuda, põhjustades sellega korvamatut kahju nii meie riigile kui rahvale loodusväärtuste kahjustumise näol (millest annab kinnitust ka metsaliinustiku olukorra pidev halvenemine), siis on tegemist seadusevastase tegevuse teadliku soosimise ja seadusandliku võimu reetmisega riigi poolt.

Lugupidamisega

Eesti Metsa Abiks (EMA) aktiivi poolt

üldprogrammi ja kommunikatsiooni koordinaator Linda-Mari Väli
rahvusvahelise kommunikatsiooni koordinaator Martin Luiga